

Nr 302.

Av herr **Senander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 34, angående grunderna för höjning av löner enligt statens löneplansförordning m. m.

I propositionen föreslås, att det rörliga tillägget skall, liksom varit fallet sedan den 1 juli 1947, fastlåsas vid 12 procent. Den kommunistiska riksdagsgruppen har tidigare i motioner bestämt reagerat mot att ett av riksdagen en gång fattat beslut om visst automatiskt skydd för statstjänarlönernas realvärde skulle, på sätt som skett, rivas upp. Därvidlag ha vi inte ansett oss kunna fästa avseende vid att regeringens och riksdagens ställningstagande föregåtts av en uppgörelse mellan statstjänarorganisationernas ledningar, enär dessa icke medgivit medlemmarnas stora massor att genom sina grundorganisationer eller på annat sätt fälla avgörandet i frågan.

Den kommunistiska riksdagsgruppen har också haft anledning att taga ställning till spørsmålet ur mera allmänna synpunkter. Fastlåsningen av statstjänarnas rörliga tillägg utgjorde inledningen till en lönestoppsoffensiv mot löntagarna i gemen, vilken nu lett till resultat att allmänt lönestopp genomförts. En dylik lönepolitik äro vi motståndare till. Någon mera ingående motivering härför anse vi oss icke behöva prestera i detta sammanhang. Vi vilja endast konstatera, att den helt uppenbart medför ett berikande av kapitalägarna på den stora massan löntagares bekostnad.

Ingenting har inträffat som kan ge oss anledning att ändra uppfattning. Tvärtom har erfarenheten bekräftat riktigheten i vår ståndpunkt. Tidigare ha också framträdande regeringsledamöter gjort samma rön. Redan vid höstriksdagen 1944 medgav finansministern, att det dåvarande lönestoppet grundats på felaktiga premisser. Han uttalade bl. a.:

»Jag skall gärna erkänna, att den erfarenhet vi haft sedan 1942 tyder på att vi kanske tillskrev köpkraftssidan en större betydelse för prisstegringen än som visat sig vara riktigt.»

Trots dessa erfarenheter upprepades misstaget år 1947, då statstjänarnas rörliga tillägg fastlåstes som inledning till det allmänna lönestoppet med den motiveringen, att lönehöjningar åstadkommo köpkraftsoverskott och därmed en inflationistisk utveckling. Även denna gång har det visat sig, att regering och riksdag tillskrivit köpkraftssidan en betydelse, som den icke haft. Det våldsamma larmet under förra året om varubrist och köpkraftsoverskott visade sig vara obefogat. Ett påstått köpkraftsoverskott på en miljard kronor visade sig vara rena konstruktionen. Innan ens det all-

männa lönestoppet trätt i kraft var balansen återställd, och nu påstås kris eller depression vara det aktuella hotet. Det har icke tillkommit ett enda motiv, som gör det nuvarande lönestoppet mera befogat än det tidigare.

Redan med hänsyn till dessa allmänna förhållanden är det sålunda obefogadt att undanhålla statstjänarna den dyrtidskompensation, som enligt riksdagens tidigare beslut skulle tillkomma dem. Emellertid finns det för statstjänarnas vidkommande speciella skäl som tala för en förändring till det bättre. Dessa skäl äro av den art, att de inte ens skulle inverka på förutsättningarna för det allmänna lönestoppet. Ett faktiskt förhållande är nämligen, att statstjänarna i verkligheten inte bara fått finna sig i lönestopp utan i verkligheten fått mottaga en reducering av sina avlöningsförmåner.

Då det rörliga tillägget fastlöstes fr. o. m. den 1 juli 1947, voro statstjänarna redan berättigade till ett tillägg av 15 procent. Trots detta stannade man vid 12 procent. Fastlåsningsen av tillägget vid 12 procent innebar följaktligen en *faktisk reducering av löneförmånerna* med vad som svarar mot den uteblivna förhöjningen av 3 procent. Något liknande har icke skett under efterkrigstiden med någon annan samhällsgrupp. Andra grupper hava visserligen genom prisstegring fått sin ekonomiska ställning försämrad. Men ingen grupp har i likhet med statstjänarnas fått mottaga en direkt reducering av sina avlöningsförmåner samtidigt med den fortgående prisstegringen.

Det finns därför de allra starkaste skäl som tala för att denna orättvisa mot statstjänarna bringas ur världen.

Med hänvisning till ovanstående få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 34, i vad den rör fastlåsandet av det rörliga tillägget på statstjänstemännens löner, och i stället uttala, att den i löneplansförordningen intagna regeln om rörligt tillägg skall vinna tillämpning.

Därest riksdagen avslår detta förslag yrkas alternativt,

att riksdagen måtte besluta, att höjning av de belopp, som angivas i de i 3 § statens löneplansförordning intagna grundlönstabellerna, tills vidare under år 1949 skall ske med 15 procent.

Stockholm i mars 1949.

K. E. Senander.

Helmer Holmberg.

H. Hagberg.